Folkeskolens afgangsprøve
Maj 2010

Geografi – Facitliste

Indledning

På rejse fra Uganda til New Zealand

Opgavesættet omhandler enkelte lande rundt om i verden.

Rejsen begynder i Uganda i Afrika. Den fortsætter til Island og USA og ender på New Zealand.

Opgave 1 / 20

(Kilde: "Folkeskolens Atlas 2005 side 57".)

Se på kortet på side 1 i materialesamlingen.

Uganda grænser op til:

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Etiopien	☐	☑
Kenya	☑	☐
Sudan	☑	☐
Zambia	☐	☑

Opgave 2 / 20

(Kilde: "Folkeskolens Atlas 2005 side 57".)

Se på kortet på side 1 i materialesamlingen.

Uganda ligger:

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Vest for 10° østlig længde	☐	☑
Syd for 10° nordlig bredde	☑	☐
Øst for 20° østlig længde	☑	☐
Syd for 20° sydlig bredde	☐	☑

Opgave 3 / 20

I oversigten nedenfor er angivet nogle af verdens lande.

Sæt kryds ud for den verdensdel, som landet tilhører.

Sæt et X i hver linje

	Afrika	Asien	Europa	Australien	Nordamerika	Sydamerika
Island	☐	☐	☑	☐	☐	☐
Brasilien	☐	☐	☐	☐	☐	☑
USA	☐	☐	☐	☐	☑	☐
New Zealand	☐	☐	☐	☑	☐	☐
Japan	☐	☑	☐	☐	☐	☐
Mocambique	☑	☐	☐	☐	☐	☐

Opgave **4** / 20

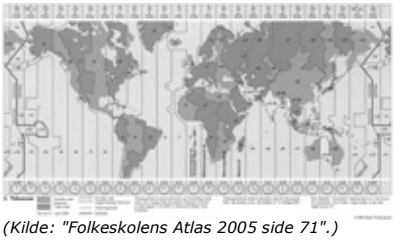

(Kilde: "Folkeskolens Atlas 2005 side 71".)

Se på kortet øverst på side 2 i materialesamlingen.

Du flyver fra Kampala i Uganda kl. 11 om formiddagen til Reykjavik i Island. Turen tager 11 timer.

Hvad er klokken i Reykjavik, når du lander?

Når jeg lander, er klokken

Sæt et X

- [ ] 17
- [ ] 21
- [ ] 20
- [x] 19
- [ ] 18

Opgave 5 / 20

Vejret på Island er især påvirket af vestenvind og vandrende lavtryk.

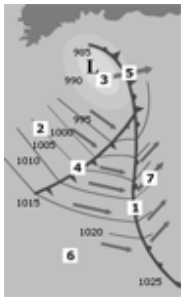

Se på tegningen nederst på side 2 i materialesamlingen og sæt X ved de rigtige tal i skemaet.

Sæt et X i hver linje

	1	2	3	4	5	6	7
Lavtrykscenter	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐
Koldfront	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐
Isobar	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

Opgave 6 / 20

I forbindelse med passage af et vandrende lavtryk opstår der typiske vejrsituationer.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Der kommer ofte kraftige tordenbyger, når varmluftsektoren passerer.	☐	☑
Vindretningen ændrer sig ikke, når koldfronten passerer.	☐	☑
Vandrende lavtryk bevæger sig normalt fra vest mod øst.	☑	☐
Når koldfronten passerer, vil temperaturen normalt stige.	☐	☑

Opgave **7** / 20

Jorden kan inddeles i klimazoner.

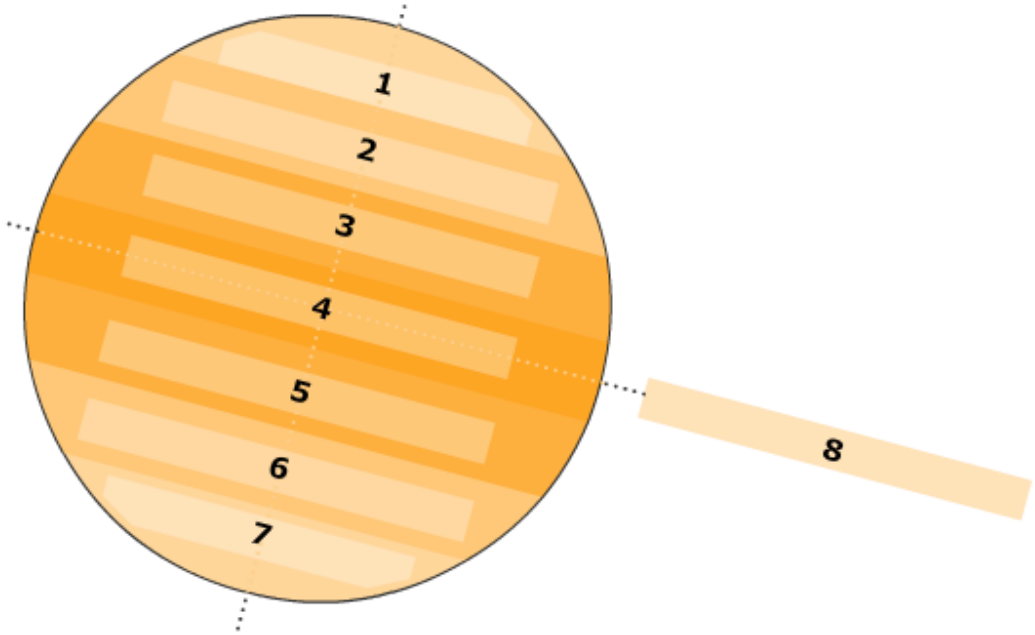

Se på tegningen og sæt x ved det rigtige tal ud for hver betegnelse.

Sæt et X i hver linje

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ækvator	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☑
Sydlig tempereret klimazone	☐	☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐
Sydlig subtropisk klimazone	☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐
Nordlig subtropisk klimazone	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐
Tropisk klimazone	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐
Sydlig polar klimazone	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☑	☐

Opgave 8 / 20

Der er forskel på temperatur, nedbør og naturlig plantevækst i de enkelte klimazoner.

Sæt kryds ud for det rigtige udsagn.

Sæt et X

- [ ] Island ligger på grænsen mellem tempereret og subtropisk klima.
- [x] Fastlandsklima giver stor forskel på julitemperatur og januartemperatur.
- [ ] Savanne er meget udbredt i den tempererede klimazone.
- [ ] Den naturlige plantevækst maki og skov er meget udbredt i den tropiske klimazone.

Opgave 9 / 20

Vandets kredsløb i naturen.

Se på tegningen øverst på side 3 i materialesamlingen og sæt x ved de rigtige tal ud for betegnelsen i skemaet.

Sæt et X i hver linje

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Fordampning fra søer og åer	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Afstrømning gennem grundvand	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐
Nedbør over havet	☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐
Fordampning fra træer og buske	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

Opgave 10 / 20

Her er der fire udsagn om nedbør og nedbørsdannelse.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Stigningsregn dannes, når luften opvarmes og stiger til vejrs.	☐	☑
Når atmosfærisk luft afkøles, falder den relative luftfugtighed.	☐	☑
Der kommer almindeligvis nedbør i forbindelse med fronter.	☑	☐
Ved fortætning dannes vanddamp.	☐	☑

Opgave 11 / 20

Sæt kryds ved det rigtige udsagn om et lands befolkning.

Sæt et X

- [x] Fødselsrate betyder antallet af levendefødte børn pr. 1000 indbyggere.
- [ ] Befolkningstilvækst udtrykkes i antal personer i promille pr. 30 år.
- [ ] Dødsrate betyder antallet af døde over 70 år pr. 1000 indbyggere.
- [ ] Fødselsrate betyder antallet af levendefødte piger pr. 1000 indbyggere.

Opgave 12 / 20

Der er forskel på befolkningsudviklingen i USA og i Uganda.

Tal fra 2009, 0/00 (promille)	USA	Uganda
Fødselsrate	13,82	47,84
Dødsrate	8,38	12,09
Befolkningstilvækst	9,75	26,92
Indvandring minus udvandring	4,31	-8,83

Se i tabellen og sæt kryds ved det rigtige udsagn.

Sæt et X

- [ ] Fødselsraten i USA er mindre end dødsraten.
- [x] I USA er indvandringen større end udvandringen.
- [ ] Befolkningstilvæksten i Uganda er mindre end i USA.
- [ ] Dødsraten er for begge lande højere end fødselsraten.

Opgave 13 / 20

Tal fra 2009, 0/00 (promille)	USA	Uganda
Fødselsrate	13,82	47,84
Dødsrate	8,38	12,09
Befolkningstilvækst	9,75	26,92
Indvandring minus udvandring	4,31	-8,83

Sæt kryds ud for det rigtige udsagn om befolkningstilvæksten i Uganda.

Sæt et X

- [ ] Befolkningstilvæksten i Uganda er stor, fordi der er fødselsunderskud og større indvandring end udvandring.
- [ ] Befolkningstallet i Uganda er konstant.
- [x] Uganda har mindre indvandring end udvandring og større fødselsrate end dødsrate.
- [ ] Lande med lav indkomst som Uganda har ofte lavere fødselsoverskud end lande med høj indkomst som USA.
- [ ] Forbedring af økonomien i Uganda vil sandsynligvis bidrage til at øge befolkningstilvæksten.

Opgave 14 / 20

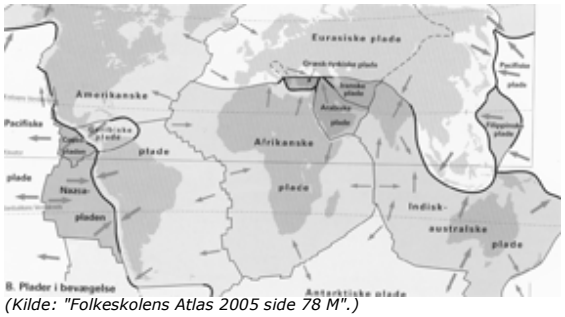

(Kilde: "Folkeskolens Atlas 2005 side 78 M".)

Jordskorpen er opdelt i plader, som bevæger sig i forhold til hinanden.

Se på kortet nederst på side 3 i materialesamlingen, og sæt kryds ved det rigtige udsagn.

Sæt et X

- ☐ Den Pacifiske plade bevæger sig væk fra den Filippinske plade.
- ☐ Nazcapladen bevæger sig på langs ad den Pacifiske plade.
- ☑ Den Afrikanske plade bevæger sig mod den Eurasiske plade.
- ☐ Den Pacifiske plade og Cocospladen bevæger sig mod hinanden.
- ☐ Den Indisk-australske plade bevæger sig mod den Afrikanske plade.

Opgave 15 / 20

Nordøst for New Zealand ligger Kermadecgraven med en dybde på 9994 meter og en længde på mere end 2000 km.

Sæt kryds ud for det rigtige udsagn.

Sæt et X

- [ ] Dybgrave dannes, når to kontinentalplader bevæger sig mod hinanden.
- [ ] Dybgrave er et resultat af kraftige jordskælv på havbunden.
- [ ] Dybgrave dannes, når en kontinentalplade og en oceanbundsplade bevæger sig på langs ad hinanden.
- [x] Dybgrave dannes, når en oceanbundsplade bevæger sig ned under en kontinentalplade.

Opgave 16 / 20

New Zealand ligger i et område, der jævnligt kan mærke rystelser som følge af jordskælv.

Sæt kryds ved det rigtige udsagn.

Sæt et X

- [ ] Jordskælv forekommer jævnt fordelt i hele Polynesien.
- [ ] Jordskælv forekommer især midt på oceanbundsplader.
- [x] Der er ofte jordskælv, hvor en oceanbundsplade bevæger sig ned under en kontinentalplade.
- [ ] Der opstår aldrig jordskælv i Stillehavet.

Opgave 17 / 20

New Zealand har en række meget aktive vulkaner.

I forbindelse med vulkanudbrud sker følgende:

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Der sendes støvpartikler op i atmosfæren.	☑	☐
Der sendes lavastrømme ud af vulkanen.	☑	☐
Der ledes magma op mod jordoverfladen gennem kraterrøret.	☑	☐
Der dannes stenkul i undergrunden.	☐	☑

Opgave 18 / 20

Land	Energiproduktion 2006 mio. tons olieækvivalenter	Energiforbrug 2006 mio. tons olieækvivalenter	Energiforbrug pr. indbygger kg olieækvivalenter 1990	Energiforbrug pr. indbygger kg olieækvivalenter 2006
Brasilien	207	224	936	1184
Island	25	43	429	498
New Zealand	13	18	3991	4192
USA	1654	2321	7717	7768

Se i tabellen og sæt kryds ved rigtigt eller forkert.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
USA importerer energiråstoffer.	☑	☐
Brasilien har større energiproduktion end energiforbrug.	☐	☑
New Zealand eksporterer energiråstoffer.	☐	☑

Opgave 19 / 20

Land	Energiproduktion 2006 mio. tons olieækvivalenter	Energiforbrug 2006 mio. tons olieækvivalenter	Energiforbrug pr. indbygger kg olieækvivalenter 1990	Energiforbrug pr. indbygger kg olieækvivalenter 2006
Brasilien	207	224	936	1184
Island	25	43	429	498
Paraguay	7	4	731	660
USA	1654	2321	7717	7768

Se i tabellen og sæt kryds ved rigtigt eller forkert.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Brasiliens energiforbrug pr. indbygger er faldet fra 1990 til 2006.	☐	☑
I 2006 brugte Island dobbelt så meget energi pr. indbygger som USA.	☐	☑
Energiforbruget pr. indbygger i USA var i 1990 over 10 gange så stort som energiforbruget pr. indbygger i Paraguay.	☑	☐

Opgave 20 / 20

Sæt kryds ved rigtigt eller forkert.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert.
Lavt energiforbrug pr. indbygger er tegn på lav levestandard.	☑	☐
Lande med stor økonomisk vækst har også vækst i energiforbruget pr. indbygger.	☑	☐
Skibstransport er mere energikrævende end flytransport målt i ton pr. kilometer.	☐	☑

Pointoversigt

Opgavens nummer	Point i alt	Antal items	Point ved antal rigtige										
			0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Opgave 1	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 2	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 3	6	6	0	1	2	3	4	5	6				
Opgave 4	1	1	0	1									
Opgave 5	3	3	0	1	2	3							
Opgave 6	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 7	6	6	0	1	2	3	4	5	6				
Opgave 8	1	1	0	1									
Opgave 9	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 10	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 11	1	1	0	1									
Opgave 12	1	1	0	1									
Opgave 13	1	1	0	1									
Opgave 14	1	1	0	1									
Opgave 15	1	1	0	1									
Opgave 16	1	1	0	1									
Opgave 17	4	4	0	1	2	3	4						
Opgave 18	3	3	0	1	2	3							
Opgave 19	3	3	0	1	2	3							
Opgave 20	3	3	0	1	2	3							
I alt		56											